

CONSTITUCIÓ DE L'ESTAT LLIURE DE CATALUNYA

PREÀMBUL

Els drets d'una nació deriven de la voluntat democràtica dels seus ciutadans i ciutadanes, emparats per la legislació internacional que reconeix el dret dels pobles a l'autodeterminació. Aquesta lliure determinació comprèn el dret a l'autoafirmació, a l'autodefinició, a l'autolimitació i l'autodisposició tant interna pel que fa al sistema de govern, com externa, pel que fa al sistema de relacions amb altres pobles i estats.

Aquesta vocació es correspon amb l'afirmació nacional que històricament va representar la institució de la Generalitat, en el marc de la Confederació catalanoaragonesa vigent fins el segle XVIII, després recuperada, expressió més evident dels drets històrics de què disposa Catalunya. En aquest itinerari històric constitueixen fites destacades, entre d'altres la Mancomunitat de 1914 i la reinstauració de la Generalitat i l'Estatut de 1932, precedit del projecte d'Estatut de 1931 —en el preàmbul del qual figurava, expressament, la voluntat del poble català d'exercir el seu dret a l'autodeterminació—, refermat posteriorment amb diferents resolucions del Parlament de Catalunya, la primera de 1989, declarant la immanència d'aquest dret i la no renúncia al seu exercici en el futur.

En aquest mateix sentit, cal fer menció també de tots els projectes emanats històricament de les institucions i de la societat civil catalana, com els diversos memorials de greuges i projectes d'Estat català federat del segle XIX, les Bases de Manresa, la Constitució de l'Havana de 1928. Aquest Estatut Nacional, que esdevé la Constitució de l'Estat Lliure de Catalunya, estableix el marc institucional que haurà de regir a Catalunya, en el marc del Regne d'Espanya, entre l'etapa autonòmica de l'Estatut de 1979, —fruit de les limitacions del procés de la Transició política, condicionada per la lògica recentralitzadora de l'Estat i superada pel desajustament amb les noves necessitats col·lectives i les exigències del procés europeu—, i el sistema polític de què vulgui dotar-se lliurement el poble català en el futur. El Parlament de Catalunya, en conseqüència, afirma que disposa de la legitimitat democràtica per modificar i establir amb l'Estat espanyol i la Unió Europea, d'acord amb la voluntat popular democràticament expressada, el règim polític de les seves relacions.

La progressiva unificació política i econòmica de la Unió Europea camina cap a una única ciutadania europea, amb uns drets i uns deures comuns compartits per totes les persones que viuen a la Unió, basats en els principis de llibertat i d'igualtat. En aquest context la identificació nacional de cada persona es concretarà a través de la seva pertinença a la comunitat a què lliurement hagi decidit pertànyer. En el marc de la Unió Europea totes les comunitats nacionals, inclosa la catalana, constituïda per la voluntat majoritària dels seus ciutadans i ciutadanes, han de participar de forma corresponsable en les institucions de govern i legislatives europees per

contribuir, així, al procés de construcció europea, que ja no pot basar-se tan sols en els estats actualment constituïts.

Integren el poble català totes les persones que assumeixen en comú un nombre variable i evolutiu d'elements d'identitat compartits, com la llengua, les tradicions jurídiques i culturals, els valors col·lectius la memòria històrica, els interessos nacionals vinculats al progrés i el benestar comú, i, sobretot, la voluntat de ser reconegudes com a comunitat entre els pobles lliures del món.

D'altra banda, les comunitats culturals tenen dret a preservar i a potenciar la seva diferencialitat en aquells territoris s'han desenvolupat històricament. En el nostre cas, la comunitat cultural catalana abasta les comarques catalanoparlants d'Aragó, el País Valencià, les Illes Balears, el Principat de Catalunya, la Catalunya del Nord —a l'Estat francès—, l'Estat d'Andorra i la ciutat de l'Alguer. Aquest conjunt de territoris conformen una unitat de cultura que és el fonament d'una identitat compartida des de la diversitat i pot ser-ho per a la lliure contribució a un projecte comú que respecti aquesta diversitat.

TÍTOL PRELIMINAR.

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. De les bases de l'Estat Lliure de Catalunya i del principi d'autodeterminació

1. Catalunya és un estat democràtic. La sobirania radica en el poble català i es manifesta a través de la voluntat que emana de les urnes. El poble català, amb aportacions poblacionals i culturals diverses, és l'establert al llarg de la història al territori on ha nascut i desenvolupat la seva llengua i on en el passat creà institucions polítiques i ordenaments jurídics propis, i constitueix una nació que té dret a decidir lliurement el seu autogovern.

2. Amb l'aprovació del present Estatut, el poble català exerceix el dret a l'autodeterminació que li correspon com a nació sobre la capacitat reconeguda per la legislació internacional d'establir lliurement el seu règim polític, social i econòmic i assumeix el dret a decidir el seu futur a través de la voluntat de pertinença a la Unió Europea.

3. L'Estat de Catalunya adopta la forma política d'Estat Lliure, associat al Regne d'Espanya, d'acord amb el present Estatut i amb aquelles disposicions de la Constitució espanyola que li siguin d'aplicació de conformitat amb els articles següents.

4. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'Estat Lliure de Catalunya.

Article 2. Del territori català

1. El territori en el qual s'aplicarà el present Estatut és el comprès per les comarques en què s'organitza territorialment Catalunya. Les comarques del País Valencià i de les Illes Balears tenen el dret permanent a formar part de l'Estat Lliure Associat de Catalunya.

2. A proposta de la Generalitat, les fronteres estatals de la República Francesa i del Regne d'Espanya es podran alterar de manera concertada en allò que afecti el territori català.
3. De mutu acord amb les Comunitats Autònomes limítrofs, es podran modificar els límits territorials comuns.

Article 3. De la llengua catalana i el foment de la catalanofonia

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Per ser el català patrimoni d'altres Estats, territoris i comunitats, l'Estat Lliure, a fi de preservar-lo i fomentar-lo, podrà:
 - a) Establir-hi lliurement convenis de col·laboració.
 - b) Sol·licitar del Regne d'Espanya que celebri els tractats internacionals que permetin l'establiment de relacions culturals amb aquests altres estats.
2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és l'aranès, occità parlat a la Vall d'Aran. Tots els catalans i catalanes tenen el deure de conèixer-lo i el dret d'usar-lo.
3. La Generalitat ha de promoure les condicions per tal que la llengua catalana recuperi la condició de llengua nacional comuna de la ciutadania de Catalunya en tots els àmbits públics i d'idioma d'acollida de les persones nouvingudes.
4. La Generalitat ha de garantir el coneixement del castellà i el dret d'usar-lo oficialment, d'acord amb l'ordenament constitucional vigent.
5. La Generalitat ha de vetllar per l'accés general al coneixement de la llengua catalana, així com pel respecte de l'ús de les altres llengües oficials a la Unió Europea i les de les poblacions extracomunitàries desplaçades a Catalunya, en proporció a la seva importància demogràfica en determinades comarques.
6. La Generalitat ha de promoure el reconeixement de la llengua catalana com a llengua oficial a les institucions que superin l'àmbit de Catalunya.

Article 4. De l'autoritat lingüística comuna

1. Essent la llengua catalana l'eix vertebrador fonamental de la comunitat cultural catalana, la Generalitat de Catalunya reconeix l'Institut d'Estudis Catalans com a autoritat lingüística pel que fa a l'idioma català.
2. La Generalitat de Catalunya ha de promoure acords amb les institucions representatives dels altres territoris de llengua catalana per tal que les autoritats lingüístiques dels territoris respectius acordin les fórmules de cooperació amb l'Institut d'Estudis Catalans per garantir la preservació i la promoció de la llengua comuna.

Article 5. De la bandera catalana i l'escut i el senyal de la Generalitat

1. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc.

2. L'escut de la Generalitat és l'escut dels comtes reis sobirans de Barcelona en fons d'or amb quatre pals de gules.

3. El senyal està format per un oval que porta inscrits els mateixos pals vermells sobre fons groc o or, emmarcat per rams de fulles de llorer.

Article 6. De l'himne nacional

L'himne nacional de Catalunya és *Els Segadors*.

Article 7. De la Festa Nacional

La festa nacional de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.

Article 8. De l'organització territorial de la Generalitat

1. La Generalitat s'organitza territorialment en municipis, comarques i, si s'escau, agrupacions supracomarçals i entitats de caràcter metropolità.

2. La distribució de competències entre l'administració de la Generalitat i l'Administració local s'ha de guiar pel principi de subsidiarietat. L'Administració perifèrica de la Generalitat s'ha de desplegar territorialment, i pot actuar també per delegació a través de les entitats locals.

3. Així mateix es poden crear agrupacions de comarques amb finalitats específiques en els termes que estableixi la llei.

4. Les competències dels municipis, les comarques i les entitats metropolitanes, s'han de regular per llei, tot garantint-ne l'autonomia i la suficiència financera en els termes previstos en aquest Estatut.

5. La delimitació territorial interior de Catalunya s'ha d'establir i de modificar per llei del Parlament.

6. Per agregar altres territoris a Catalunya caldrà:

a) Que ho demanin les tres quartes parts dels municipis del territori que es proposi agregar.

b) Que ho aprovin els habitants del municipi o municipis interessats mitjançant referèndum

c) Que ho aprovi el Parlament de Catalunya.

Article 9. De la capital de Catalunya

1. La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, i és la seu permanent del Parlament, de la Presidència i del Govern, sense perjudici que ocasionalment puguin desenvolupar les seves funcions fora de la capital. Una llei ha de regular el règim municipal especial i les seves funcions de capitalitat de l'Estat lliure de Catalunya, així com de la llengua i cultura catalanes.

2. Els altres organismes d'àmbit nacional podran tenir la seva seu permanent a qualsevol altra ciutat de Catalunya.

Article 10. Dels catalans i les catalanes

És ciutadà o ciutadana català, sense diferències de naixement, raça, sexe, religió o professió, qualsevol nacional que hagi arribat a la majoria d'edat.

1. Tindran la condició política de catalanes les persones que la tinguin en el moment d'entrar en vigor aquest Estatut.
2. Les persones nascudes a Catalunya i les nascudes a fora de pare o mare catalans, quan així ho manifestin en arribar a la majoria d'edat.
3. Poden adquirir voluntàriament la condició política de catalans els ciutadans i ciutadanes procedents d'altres territoris de l'Estat espanyol que, en el moment d'adquirir el veïnatge administratiu en un municipi de Catalunya, així ho manifestin. Els ajuntaments i la Generalitat facilitaran que els ciutadans i les ciutadanes no integrats en la condició política de catalans puguin exercir els seus drets polítics en la comunitat autònoma de la seva procedència.
4. També poden adquirir la condició política de catalanes les persones que essent ciutadans o ciutadanes d'algun estat de la Unió Europea hi tinguin veïnatge administratiu i expressin aquesta voluntat en els termes que una llei ha de regular.
5. Les persones descendents de catalans podran adquirir la condició de catalanes en els termes que una llei específica ha de regular.
6. Els ciutadans i ciutadanes extracomunitaris poden adquirir la condició política de catalans a partir dels deu anys de residència continuada a Catalunya en els termes que una llei regularà.
7. Els ciutadans de territoris de la comunitat cultural catalana podran accedir a càrrecs de representació institucional d'elecció popular sense necessitat de tenir veïnatge administratiu a Catalunya.

Article 11. De la condició política de català

La condició política de català comporta la capacitat d'exercir els drets i deures que atorga aquest Estatut.

Article 12. De l'eficàcia de les lleis aprovades pel Parlament

Les lleis aprovades pel Parlament de Catalunya i les disposicions de caràcter general aprovades pel Govern de la Generalitat tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que puguin establir-se en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal.

TÍTOL PRIMER.

DELS DRETS INDIVIDUALS

Article 13. Dels drets constitucionals

Per tal de facilitar la seva participació en la vida política, econòmica i social, els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya són titulars dels drets i dels deures de ciutadania, culturals, educatius, laborals i socioeconòmics.

Art 14. Dels drets i dels deures individuals de la ciutadania

Tots els ciutadans i les ciutadanes tenen dret:

- a) A la vida, a la dignitat humana, a la integritat física i moral i a establir voluntats anticipades sobre la pròpia salut, per als moments en què no estigui en condicions d'expressar-les o d'entendre la informació sanitària que l'afecti.
- b) A la llibertat personal, a la seguretat i a l'obtenció de socors, quan la vida estigui en perill. Tota persona privada de llibertat ha d'ésser tractada amb el respecte inherent a la dignitat humana.
- c) A la llibertat de consciència, de religió, d'opinió, d'expressió, de càtedra, de reunió pacífica i d'associació.
- d) A l'honor, a la intimitat personal i familiar, en qualsevol de les seves modalitats, al respecte a la seva vida privada, a la seva reputació i a la protecció de les dades de caràcter personal.
- e) Al reconeixement i a l'exercici, en condicions d'igualtat, dels drets i les llibertats de la persona, sense distinció, exclusió o preferència per raó de naixença, d'origen ètnic, de gènere, d'orientació sexual, d'estat civil, d'edat, de religió, de conviccions polítiques, de condició social o de discapacitat.
- f) De participar en els afers públics i de l'Administració, a l'audiència prèvia en les decisions públiques que li afectin, a l'accés a la documentació pública que sigui de la seva incumbència, a exercir la petició individual i col·lectiva i a la iniciativa legislativa popular.
- g) En particular, tots els infants i els menors tenen dret a la protecció, a la seguretat i a la cura per part de llurs progenitors, tutors o responsables.
- h) De gaudir del patrimoni natural de Catalunya i el deure cívic de conservar-lo i respectar-lo en totes les activitats que hi incideixin.
- i) D'accedir al patrimoni cultural català i a les condicions que permetin a les persones un permanent progrés cultural i el deure cívic de conservar i desenvolupar el propi patrimoni cultural i de respectar el pluralisme ideològic i cultural de la nostra societat, per tal que a Catalunya la cultura sigui signe fonamental d'identificació de la personalitat col·lectiva.
- j) De rebre informació veraç, qualsevol que sigui el suport tecnològic, i a accedir a un sistema de comunicació basat en els principis d'objectivitat, de veracitat i d'imparcialitat de les informacions, i el deure cívic de respectar la pluralitat política, ideològica i social, la llibertat d'opinió i la dignitat i la intimitat de les persones.

Article 15. Compromís dels poders públics amb els drets humans

Correspon als poders públics de Catalunya i en l'àmbit de la seva competència promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de les persones i els grups en què s'integren siguin reals i efectives, remoure els obstacles que impedeixin o dificultin llur plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans i ciutadanes en la vida política, econòmica, cultural i social.

Article 16. Carta catalana de drets i llibertats de la persona

El Parlament de Catalunya ha d'aprovar, per majoria absoluta, una Carta catalana de drets i llibertats de la persona amb la finalitat de concretar els compromisos de la Generalitat i de la resta d'administracions públiques en matèria de drets fonamentals, divulgar el seu coneixement entre la població i informar dels procediments administratius i judicials previstos per garantir la seva observança.

Article 17. De la ciutadania europea i la nacionalitat catalana

La Generalitat de Catalunya ha de vetllar tant per l'aplicació efectiva dels drets de tots els ciutadans i ciutadanes de la Unió residents en territori català, siguin de la nacionalitat que siguin, com per la preservació de la identitat nacional catalana i les condicions en què el poble català pugui decidir lliurement el seu futur.

Article 18. De la política d'immigració

1. Una llei del Parlament ha de regular l'acollida de les persones nouvingudes a Catalunya d'origen no comunitari amb la finalitat d'informar-les, assessorar-les i orientar-les sobre llurs drets i obligacions, de manera que en la seva integració cívica, laboral, social, cultural i econòmica hi puguin trobar l'empareda, l'assistència i la protecció dels poders públics catalans.
2. La llei ha d'oferir a les persones nouvingudes la possibilitat d'obtenir una Carta d'acollida mentre no hagin obtingut la condició política de catalanes o la ciutadania. Aquesta Carta d'acollida ha de preveure els drets i els deures de la persona immigrada amb l'objectiu de garantir l'exercici dels seus drets i facilitar la seva integració en la societat catalana.

Article 19. Dels ciutadans i ciutadanes d'origen català no residents a Catalunya

1. Una llei del Parlament ha de regular les actuacions de suport als catalans i catalanes i llurs descendents que decideixin retornar a Catalunya per establir-hi la residència. Igualment per llei s'han de regular els drets i els deures que voluntàriament puguin assumir les persones d'origen català que, no tenint aquesta condició política als efectes del present estatut, vulguin adquirir uns compromisos de pertinença a la comunitat cultural catalana residint fora de Catalunya.
2. La Generalitat ha d'establir acords amb els governs d'estats que comptin amb presència de comunitats catalanes.

3. Les comunitats catalanes assentades fora de Catalunya poden sol·licitar, com a tals, el reconeixement de la seva catalanitat entesa com el dret a col·laborar i compartir la vida social i cultural del poble català. S'ha de regular per llei el contingut del reconeixement institucional d'aquestes comunitats.

Article 20. Del dret català

1. El dret civil català és preferent a qualsevol altre i ha de promoure les condicions per al desenvolupament integral de la persona, com a individu o associada a través del vincle familiar o d'altres formes de relacions estables de parella.

2. El dret públic català és preferent a qualsevol altre en matèries de competència de la Generalitat i dels ens locals, excepte en allò reservat exclusivament a les competències de l'Estat espanyol i de la Unió Europea.

TÍTOL SEGON.

DELS DRETS SOCIALS I L'ESTAT CATALÀ DEL BENESTAR

Article 21. Dels drets i dels deures socials de la ciutadania i de la vertebració d'un Espai social català

1. La Generalitat i l'Administració local han de promoure conjuntament amb els agents socials i econòmics l'articulació d'un Espai social català inspirat en els principis de solidaritat, cohesió i progrés material i econòmic, tendent a la consecució d'un Estat català del Benestar.

2. A aquests efectes, tota la ciutadania té:

a) El dret de participar individualment i associativament en els àmbits cívics, socials, culturals, econòmics, lúdics i polítics de la societat catalana, i el deure cívic de contribuir en el camp de llurs pròpies responsabilitats a la construcció de Catalunya com a societat democràtica avançada on es respectin els valors de la llibertat, la justícia, la igualtat i el pluralisme.

b) El dret de rebre les prestacions públiques que li corresponen en condicions d'igualtat, i el deure de contribuir al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb un sistema tributari just.

c) El dret d'integrar-se a la societat catalana sense discriminacions i en igualtat de condicions, especialment pel que fa a les persones discapacitades, als infants i menors i a les persones grans, i el deure cívic d'actuar contra qualsevol exclusió social i les seves causes per fer de Catalunya un poble cohesionat.

d) En particular les persones nouvingudes que volen arrelar a Catalunya tenen el dret de trobar una societat d'acollida a la qual integrar-se i uns serveis públics i unes condicions laborals pròpies de qualsevol ciutadà o ciutadana, i el deure de donar compliment als requeriments legals corresponents, així com el deure cívic de respectar els valors culturals de Catalunya i d'assumir els compromisos propis de qualsevol ciutadà o ciutadana envers la societat catalana.

- e) El dret d'accedir a les condicions que permetin desenvolupar el propi projecte familiar, des del pluralisme de les seves modalitats, i el deure cívic d'ajudar a fer efectives aquestes condicions i de respectar els valors de la família en cadascuna de les seves formes.
- f) El dret d'accedir als serveis d'atenció a la salut de qualitat, i el deure cívic de tenir cura de la pròpia salut, de la de les persones properes i de la de tota la ciutadania.
- g) El dret a una regulació legal basada en el dret civil català, la seva tradició i les adaptacions i innovacions derivades de les noves exigències de la societat en el marc de l'ordenament jurídic vigent.
- h) El dret d'accedir a un sistema educatiu de qualitat en la formació humana i tècnica, orientat a la difusió dels valors socials que fonamenten la convivència democràtica, i el deure cívic de participar en l'educació dels membres de la pròpia família en el marc de la comunitat educativa formada per alumnat, mestres i família.
- i) El dret d'accedir a tots els nivells d'una formació adequada a les seves condicions personals, així com a la formació permanent i a l'accés a les noves tecnologies, i el deure cívic d'aplicar els coneixements obtinguts a la millora de la societat.
- j) El dret d'accedir a un treball professionalment digne, en condicions retributives i de seguretat i higiene no discriminatòries per raó de gènere o de procedència, i el deure cívic d'exercir-lo amb competència i responsabilitat.
- k) El dret de disposar d'informació rigorosa en matèria de comerç, consum i serveis als consumidors, i el deure cívic de garantir els drets de consumidors i usuaris a la informació sobre els productes i serveis oferts.
- l) El dret a l'exercici lliure de l'acció sindical i patronal, a negociar i pactar convenis col·lectius de treball i, en cas de conflicte d'interessos, d'emprendre accions col·lectives en defensa dels interessos propis, inclosa la vaga, i el deure cívic d'exercir-lo en el marc del diàleg social, responsable i solidari.
- m) El dret d'accedir als serveis públics d'ocupació i de formació ocupacional, especialment els ciutadans i ciutadanes que tenen dificultats per a obtenir un lloc de treball, com és el cas dels joves i de les dones, i el deure cívic de cercar treball i la formació ocupacional adequada, així com, aquells que ho tinguin al seu abast, el deure de promoure la creació de llocs de treball.
- n) El dret d'accedir a un habitatge digne, i el deure cívic de suprimir els obstacles que dificultin o impossibilitin la realització d'actuacions públiques i privades orientades a facilitar l'efectivitat d'aquest dret, així com de fer un bon ús dels espais públics al servei de la col·lectivitat.
- o) El dret d'accedir en igualtat d'oportunitats a les condicions que permetin el ple desenvolupament de la iniciativa personal i col·lectiva en el camp socioeconòmic, i en la creació, consolidació, creixement i projecció d'empreses, i el deure cívic d'estimular aquest esperit d'iniciativa i de recerca de major eficiència de les empreses, amb criteris de justícia social i de sostenibilitat ecològica.

p) El dret de promoure iniciatives solidàries envers els grups socials més desvalguts de la nostra societat i envers els pobles del món especialment perjudicats per les desigualtats i les injustícies dels intercanvis comercials internacionals, i el deure cívic de cooperar amb aquestes iniciatives segons les possibilitats pròpies.

Article 22. Del valor del treball

1. La Generalitat i les entitats que integren l'Administració local de Catalunya han d'impulsar polítiques públiques tendents a fer efectiu el principi d'igualtat entre home i dona, d'igual treball, igual salari, així com a la millora de les condicions de vida de les persones i, en especial, les condicions de treball en el món laboral. De forma prioritària, les administracions públiques han de vetllar per l'observança del dret a l'ocupació laboral efectiva i a la suficiència de la retribució econòmica que se'n rep com a contraprestació.

2. El valor del treball s'ha de promoure en tots els àmbits d'actuació de les administracions públiques, especialment en l'ensenyament i en els mitjans de comunicació, juntament amb aquells altres valors col·lectius que la societat catalana ha anat assumint com a propis.

Article 23. De la vida social, econòmica i cultural

La Generalitat i les entitats locals catalanes han de promoure la participació efectiva dels catalans en la vida social, política, econòmica i cultural de Catalunya.

Article 24. De la lliure concurrència i els serveis públics

1. La Generalitat ha de vetllar perquè sigui efectiu el principi de lliure concurrència en la vida econòmica de Catalunya, amb els únics límits de la preservació del dret col·lectiu de tota la ciutadania d'obtenir uns serveis públics accessibles a tothom independentment de l'indret de Catalunya on resideixin.

2. El Parlament ha d'aprovar amb rang de llei una Carta catalana dels serveis públics en què s'especifiquin els serveis d'interès general que han de prestar les administracions públiques.

Article 25. Del dret a la preservació del medi natural

La Generalitat i les entitats locals de Catalunya assumeixen el deure de preservar el medi natural en condicions que garanteixin la seva preservació per a les generacions futures i es reconeixen l'acció popular i l'exercici d'accions per part dels veïns davant la jurisdicció competent, en funció de la matèria per a fer efectiu aquest dret.

Article 26. De l'economia social de mercat i la iniciativa pública en matèria econòmica

1. La Generalitat de Catalunya orientar la seva política econòmica de manera especial cap a l'objectiu d'assolir el progrés social i econòmic, la distribució de la renda i la plena ocupació.

2. La Generalitat queda facultada per constituir institucions que fomentin la plena ocupació i el desenvolupament econòmic i social en el marc de les seves competències.
3. La Generalitat i les entitats locals han de vetllar perquè es respectin efectivament els principis de lliure concurrència, transparència i han de remoure les situacions de fet que suposen l'explotació abusiva d'una posició dominant en el mercat.
4. En el marc comunitari de l'economia de mercat, les administracions han d'exercir les facultats d'iniciativa pública econòmica quan hi hagi causes d'interès públic que ho justifiquin i per cercar la compatibilitat entre la dinàmica econòmica i la cohesió social i territorial de Catalunya.
5. Les administracions públiques han de promoure les formes associatives de defensa dels interessos de les persones consumidores, usuàries i treballadores mitjançant la constitució de cooperatives i societats anònimes laborals i agrupacions en general.

TÍTOL TERCER.

DELS DRETS NACIONALS

Capítol primer. DE L'EXERCICI DEL DRET D'AUTODETERMINACIÓ

Article 27. Del l'exercici del dret a l'autodeterminació

L'exercici del dret a l'autodeterminació correspon als ciutadans i a les ciutadanes i, a aquest efecte, el Parlament de Catalunya ha de regular les condicions d'aquest exercici, tant per decidir lliurement el seu sistema de govern, com pel que fa a les condicions de relació amb el Regne d'Espanya i amb altres estats, així com per accedir a la sobirania estatal pròpia.

Article 28. De la celebració de referèndums i consultes populars

Correspon al Parlament de Catalunya regular la convocatòria de referèndums d'àmbit nacional i les condicions en què les entitats locals poden convocar consultes populars dins del seu àmbit territorial.

Article 29. Dels resultats dels referèndums

Les propostes sotmeses a votació en referèndum es consideren aprovades si els vots vàlids emesos favorables són superiors als contraris. La voluntat popular és vinculant per a tots els poders públics i només pot ser revocada o modificada mitjançant el mateix procediment de consulta popular.

Capítol segon. DE LA RECONSTRUCCIÓ NACIONAL

Article 30. De la reconstrucció de la comunitat nacional catalana

Els territoris històrics que formen una comunitat de cultura amb Catalunya poden esdevenir, si aquesta es la voluntat dels seus habitants, una comunitat política nacional, que ha de tenir el reconeixement jurídic i polític que les institucions legislatives de cadascun d'aquests territoris decideixin.

Article 31. De les formes d'integració

1. La Generalitat i les entitats locals de Catalunya han de promoure, de mutu acord amb les institucions representatives dels territoris històrics ressenyats en l'article anterior, convenis de reconeixement recíproc de drets i de deures, ja siguin bilaterals o multilaterals, amb la finalitat d'avançar cap a la cooperació en institucions comunes.

2. La Generalitat de Catalunya té com a prioritat la concertació de polítiques comunes amb la Generalitat Valenciana, el Govern Balear, la Diputació General d'Aragó i el Consell General del Pirineus Orientals.

Article 32. Dels acords de col·laboració amb el Govern d'Andorra

La Generalitat de Catalunya ha de promoure acords de col·laboració amb el govern d'Andorra en tots els camps d'interès comú, especialment pel que fa a la promoció del reconeixement internacional de la comunitat cultural catalana.

Article 33. De la col·laboració amb la ciutat de l'Alguer

La Generalitat de Catalunya i les entitats locals ha de promoure acords de col·laboració amb la ciutat de l'Alguer a fi i efecte de preservar el llegat cultural comú i projectar-lo cap al futur amb la resta de la comunitat de llengua catalana.

Article 34. De la projecció exterior de la catalanitat

La Generalitat de Catalunya ha de promoure, de mutu acord amb les institucions representatives dels territoris de llengua catalana i les entitats de la societat civil, el reconeixement de la participació d'entitats, de seleccions i d'organitzacions catalanes davant dels organismes internacionals de caràcter cultural, esportiu, empresarial, sindical i associatiu en general.

Article 35. De la incorporació a la societat de la informació i la promoció de les indústries culturals

La Generalitat de Catalunya ha de garantir en el seu propi territori el desplegament de les infraestructures de la informació que garanteixin l'accés universal de la ciutadania als serveis i a les formes de comunicació i cultura que s'hi vinculen. També ha de vetllar per assegurar una participació catalana suficient en el desenvolupament de projectes i aliances multiculturals, especialment en l'àmbit de les indústries culturals i dels mitjans de comunicació.

Capítol tercer. DE LES RELACIONS DE CATALUNYA AMB LA UNIÓ EUROPEA I DE LA REPRESENTACIÓ INTERNACIONAL

Article 36. De la participació de la Generalitat en els òrgans de govern de la Unió Europea

1. El Govern de l'Estat espanyol i el Govern de la Generalitat han de garantir la presència i la participació directes de Catalunya tant en el Consell de Ministres de la Unió Europea en ple com en els seus comitès o grups de treball quan s'hi tractin assumptes que afectin les seves competències legals o els seus interessos.
2. En les reunions del Consell Europeu en què figurin temes que siguin competència de la Generalitat o que afectin els interessos de Catalunya, el govern català ha de ser consultat, prèviament, per conèixer-ne l'opinió, la qual tindrà el caràcter de vinculant per a la representació estatal espanyola, que haurà de mantenir aquesta posició a la reunió corresponent. Un cop han tingut lloc les reunions esmentades, els organismes corresponents de l'Estat espanyol han d'informar el Govern de la Generalitat sobre les conclusions i els acords del Consell Europeu, amb les dades corresponents al desenvolupament de la reunió i al criteri sostingut per les representacions dels diferents estats membres.
3. La Generalitat pot accedir directament al Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees per recórrer-hi actes de les institucions europees o dels estats membres que atemptin contra els interessos de Catalunya, en violació de l'ordenament jurídic europeu, així com dirigir-hi la defensa dels seus actes o normes quan aquests siguin qüestionats a les institucions europees.

Article 37. De les relacions del Parlament de Catalunya amb el Parlament Europeu.

1. La Generalitat de Catalunya ha de crear l'Oficina de Relacions amb el Parlament Europeu, amb l'objectiu de facilitar al màxim el coneixement de les activitats, els acords i la documentació generada per la cambra representativa de la Unió Europea i, alhora, possibilitar contactes periòdics entre membres d'ambdues cambres, així com aquelles altres funcions que la Mesa cregui oportú d'encarregar-li.
2. Catalunya es constitueix en circumscripció electoral per al Parlament Europeu o, si és el cas, pot participar en una mateixa circumscripció europea juntament amb les Illes Balears i el País Valencià.

Article 38. Incorporació de la Generalitat a la representació permanent d'Espanya davant la Unió Europea.

El Govern de l'Estat espanyol, a proposta de la Generalitat, ha d'incorporar a la seva Representació Permanent, adscrita a l'interior de la seva Representació Permanent davant la Unió Europea, la figura del delegat o delegada de Catalunya. La institucionalització de la presència catalana té com a objectiu servir de font privilegiada d'informació sobre afers europeus i els seus

organismes, assistir a les reunions que siguin d'interès per a Catalunya i seguir-ne els projectes i expedients, així com qualsevol altra funció que pugui afectar l'àmbit de competències del Govern de la Generalitat. El delegat o delegada de Catalunya pot també assistir a les diferents missions diplomàtiques de l'Estat espanyol. La figura del delegat o delegada de Catalunya rep les instruccions corresponents del govern de la Generalitat, davant del qual ha de retre comptes.

Article 39. De les relacions de Catalunya amb el Consell d'Europa

El Parlament de Catalunya ha d'establir vincles de cooperació amb l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa, a través d'una Oficina de Relacions les funcions de la qual poden compartir-se amb d'altres d'abast europeu que la Mesa del Parlament li encarregui.

Article 40. De la representació internacional

1. La Generalitat ha de crear, amb el nom de Delegació General de Catalunya, una oficina pública de representació institucional de Catalunya en els països on es consideri convenient de fer-ho, tant per la significació política, econòmica, cultural o d'altre tipus de les ciutats que acullin les delegacions, com perquè la presència d'una comunitat catalana amb un pes notable així ho aconselli. En els casos en què no sigui possible l'obertura d'una representació institucional pròpia, la Generalitat de Catalunya pot nomenar representants a les ambaixades i consolats de l'Estat espanyol, amb autonomia d'actuació i dependència directa del Govern català, per als afers econòmics, comercials, turístics, culturals, lingüístics, esportius i de recerca científica i tecnològica.
2. El Govern de la Generalitat ha de garantir la seva presència en tots els fòrums i organitzacions internacionals de qualsevol ordre i l'adhesió a tots els acords i tractats que puguin contribuir a la construcció d'àmbits polítics més amplis i a la consecució d'un món més just i solidari.

Article 41. De l'euroregió catalana

La Generalitat de Catalunya ha de promoure conjuntament amb les institucions representatives de tots els territoris històrics de la comunitat cultural catalana la constitució i el reconeixement d'una euroregió als efectes de la planificació econòmica, cultural i de serveis per part de la Unió Europea.

Article 42. De l'actuació de la Generalitat en l'Arc Mediterrani Occidental

1. La Generalitat de Catalunya ha de promoure, així mateix, la coordinació de polítiques econòmiques i culturals dels altres territoris de l'Arc Mediterrani Occidental en el marc de la Unió Europea.
2. La Generalitat de Catalunya ha de promoure el seu paper d'interlocutora de la Unió Europea amb els pobles del Magrib.

TÍTOL QUART.

DE LES COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT

Article 43. De les competències exclusives de la Generalitat

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva sobre les matèries següents:

- a) La creació i l'organització de les institucions de govern.
- b) El règim jurídic, el règim d'hisenda i d'organització de les entitats locals i l'organització territorial.
- c) El dret civil, penal, mercantil, laboral, administratiu, fiscal i financer, excepte en aquells àmbits específicament reservats a l'Estat espanyol.
- d) La legislació electoral reguladora de les eleccions municipals i al Parlament de Catalunya, així com la convocatòria de consultes populars locals i generals.
- e) L'administració de justícia i les institucions penitenciàries.
- f) La planificació, la regulació i la disciplina dels sectors econòmics en la seva actuació en el territori de Catalunya. L'ordenació i la regulació de l'actuació econòmica del sector públic a Catalunya.
- g) La defensa de la lliure concurrència, el control dels mercats i la protecció dels consumidors i usuaris.
- h) La generació, la distribució i la comercialització de l'energia i l'explotació d'altres recursos naturals.
- i) La planificació i la gestió de les infraestructures públiques, incloses les de telecomunicacions i les de tractament i difusió de la informació
- j) Els instruments de cohesió i de protecció social del sistema econòmic i el règim de prestacions públiques i de Seguretat Social.
- k) L'ordenació territorial general.
- l) La preservació de l'equilibri del medi socioambiental.
- m) La cultura i els mitjans de comunicació.
- n) La regulació de l'esport i la seva organització federativa nacional i internacional.
- o) La llengua.
- p) L'ensenyament.
- q) Els moviments migratoris.
- r) El manteniment de la seguretat pública i la policia.
- s) La funció pública.
- t) Les notaries i els registres públics.

2. Les altres matèries que s'atribueixen expressament en aquest estatut com a competència exclusiva i les que siguin transferides per l'Estat espanyol.

3. Totes les altres matèries que no s'atribueixin expressament com de competència de l'Estat espanyol i que la Generalitat assumeixi.

Article 44. De les matèries subjectes a procediments de codecisió entre l'Estat espanyol i la Generalitat

En aquelles matèries que siguin competència de l'Estat espanyol però d'interès vital per a Catalunya, ambdues institucions, de comú acord, mentre no es traspassin a la Generalitat, establiran processos de codecisió per raons d'interès mutu, de coordinació eficaç dels serveis públics i de solidaritat entre els pobles respectius.

Article 45. De la Comissió Mixta Estat espanyol-Generalitat de Catalunya

S'ha de crear una Comissió Mixta Estat espanyol-Generalitat de Catalunya de composició paritària entre representants del govern català i el de l'Estat espanyol amb caràcter permanent, que ha de preparar els acords que s'hagin de sotmetre a procediments de codecisió i ha d'establir fórmules de coordinació entre ambdues administracions i qualsevol altre assumpte d'interès comú.

Article 46. De la coparticipació en l'exercici de les competències de l'Estat espanyol.

1. Correspon a la Generalitat la coparticipació en l'exercici de les competències següents de l'Estat espanyol, pel que fa a la seva actuació a Catalunya:

- a) La normativa d'adaptació a l'ordenament jurídic comunitari, cadascú en les matèries de la seva respectiva competència.
- b) Ciutadania, estrangeria i dret d'asil.
- c) Les bases de l'ordenament jurídic general.
- d) La defensa territorial.
- e) Tractats internacionals.
- f) La representació diplomàtica.
- g) Les bases de la planificació econòmica estatal i l'aplicació de les polítiques comunitàries.
- h) La gestió del domini públic estatal.
- i) El règim duaner extracomunitari.
- j) La coordinació entre la hisenda de l'Estat espanyol i les territorials.
- k) Els transports i les comunicacions que connectin amb les xarxes comunitàries.
- l) El nomenament dels magistrats i magistrades del Tribunal Constitucional representants de Catalunya.

2. La Generalitat ha de tenir representants a les institucions generals i centrals de l'Estat espanyol, així com en els seus organismes econòmics, en les institucions financeres i en les empreses públiques i, molt especialment, els que han d'integrar el Senat, el Tribunal Constitucional, el Banc d'Espanya i el Tribunal de Defensa de la Competència. Correspon al Parlament, per majoria de tres cinquenes parts, designar aquests representants.

Article 47. Del poder judicial i de l'Administració de justícia

1. Les facultats d'ordenació de l'Administració de justícia i la dotació dels mitjans humans i materials són competència de la Generalitat de Catalunya.
2. Per llei del Parlament s'ha de regular la constitució, el funcionament i el govern dels jutges i magistrats i dels tribunals, i l'estatut jurídic dels jutges i dels magistrats de carrera, que han de formar un cos únic, i el del personal al servei de l'Administració de justícia.
3. El Consell Català de la Justícia és l'òrgan de govern del personal al servei de l'Administració de justícia. La llei ha d'establir l'estatut i el règim d'incompatibilitats i les funcions dels seus membres, assenyaladament en matèria de nomenaments, d'ascensos, d'inspecció i de règim disciplinari. El Consell Català de la Justícia l'integren la persona que ocupi la Presidència del Tribunal Superior de Justícia, que el presideix, deu membres nomenats per la Presidència de la Generalitat per un període de cinc anys escollits, en els termes que s'estableixin per llei, entre jutges i magistrats de totes les categories judicials i advocats i altres juristes, tots de competència reconeguda i amb més de quinze anys d'experiència professional.

Article 48. De la seguretat pública i la defensa nacional

1. És competència de la Generalitat de Catalunya el manteniment de l'ordre i la seguretat pública al conjunt del territori i dels ajuntaments dins del seu terme municipal, els quals s'exerceixen mitjançant la Policia de Catalunya.
2. El Govern de la Generalitat assumeix la direcció i el comandament dels cossos i forces de seguretat de l'Estat espanyol presents al territori de Catalunya; i ha de col·laborar quan s'escaigui amb els òrgans de coordinació policial de la Unió Europea.
3. El Consell Nacional de Defensa, presidit per qui ocupa la Presidència de la Generalitat, és l'òrgan polític de coordinació de les forces armades a Catalunya, amb l'objectiu de garantir-hi les funcions bàsiques d'una defensa nacional moderna, des de la coresponsabilitat institucional de la Generalitat de Catalunya i l'Estat espanyol i la Unió Europea, quan s'escaigui.

Article 49. Del sistema electoral

1. Una llei ha de regular el sistema d'elecció del Parlament de Catalunya.
2. Una llei ha de regular el sistema d'elecció de la Presidència de la Generalitat.
3. Per llei s'han de regular les eleccions municipals i la constitució de les altres entitats locals derivades de la composició dels ajuntaments.
4. Les eleccions en les quals s'escullen els parlamentaris i parlamentàries catalans al Parlament Europeu tenen com a circumscripció única la totalitat del territori català. Pel que fa a les Corts Generals, s'ha d'assegurar mitjançant una llei del Parlament l'adequada representació de les circumscripcions en les que s'estructuri Catalunya.

5. La llei electoral determina les condicions que afavoreixen l'igual accés de l'home i de la dona a les funcions representatives i pot establir que no seran subvencionades les despeses electorals dels partits, coalicions i agrupacions que no respectin la paritat de gèneres en les candidatures.

TÍTOL CINQUÈ.

DE LES INSTITUCIONS DE LA GENERALITAT

Article 50. De la Generalitat

1. La Generalitat està integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i el Tribunal Superior de Justícia.
2. Correspon al Parlament ordenar el funcionament d'aquestes institucions i el sistema de fonts de l'ordenament jurídic català.

Capítol primer. DEL PARLAMENT

Article 51. Del Parlament

1. El Parlament representa el poble de Catalunya, exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos, impulsa i controla l'acció de govern i compleix totes les altres funcions que li atribueix el present Estatut.
2. El Parlament de Catalunya és inviolable.
3. El Parlament té la seu a la ciutat de Barcelona, però pot celebrar reunions en altres localitats de Catalunya en la forma i els supòsits que la llei determini.

Article 52. De l'elecció del Parlament

1. La llei a la qual fa referència l'article 49.1 d'aquest Estatut ha d'establir les modalitats del sistema electoral segons un sistema millorat de representació proporcional que combini l'elecció nominal territorial i l'elecció proporcional a llistes de partits, coalicions o agrupacions d'electors, per part de tota la ciutadania amb dret a vot en els districtes electorals. Una llei del Parlament ha d'establir l'àmbit territorial dels districtes electorals. Les candidatures que no reuneixin en el conjunt de Catalunya almenys el tres per cent del total de vots vàlids no obtindran cap escó. Igualment, aquesta llei ha d'establir les causes d'inelegibilitat i incompatibilitats dels electes.
2. El Parlament de Catalunya és escollit per un període de cinc anys per sufragi universal, lliure, igual, directe i secret.
3. El període legislatiu del Parlament comença amb la seva primera reunió i acaba amb la primera reunió del nou Parlament. Les eleccions han de celebrar-se, al més aviat, cinquanta-nou mesos i, al més tard, seixanta-dos mesos després del dia en que fou elegit el Parlament anterior. El Parlament s'ha de reunir, al més tard, quinze dies després de les eleccions corresponents.

4. La llei també ha de regular l'estatut dels diputats i les diputades, que seran inviolables en l'exercici de llurs càrrecs, i només poden ser detinguts per delictes flagrants. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre llur inculpció, presó, processament i judici.

5. Els diputats i les diputades no estan sotmesos a mandat imperatiu o vinculats a instruccions. Són representants de tot el poble català i no d'una llista electoral i, per tant, només responen davant llur consciència.

6. L'oposició parlamentària és una part fonamental de la democràcia parlamentària. Els grups parlamentaris i els membres del Parlament que no donen suport al Govern tenen el dret d'actuar de conformitat amb la seva posició tant al Parlament com en públic. Tenen dret a la dotació necessària per a l'acompliment d'aquestes tasques.

Article 53. Dels òrgans del Parlament

El Parlament té una Presidència, una Mesa i una Diputació Permanent, i funciona en Ple i en comissions. El reglament del Parlament, que s'ha d'aprovar per majoria absoluta, regula la composició, l'elecció i el funcionament d'aquests òrgans així com del Ple de la cambra.

Article 54. De la iniciativa legislativa

La iniciativa legislativa correspon als diputats i les diputades, al Govern, a les entitats locals i a la ciutadania en els termes que estableixi una llei.

Article 55. De la potestat legislativa

1. El Parlament exerceix la potestat legislativa mitjançant l'elaboració de lleis.

2. Aquesta es pot delegar en el Govern en els termes que la llei estableixi.

3. En casos excepcionals que requereixin una decisió urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals en la forma de decrets llei, que han de ser sotmesos immediatament a debat i a votació de la totalitat en el Parlament, convocat a aquest efecte si no estigués reunit, dins del termini dels quaranta-cinc dies següents a la promulgació. El Parlament ha de pronunciar-se expressament dins d'aquest termini sobre la convalidació o la derogació.

4. Les lleis del Parlament són promulgades per la Presidència de la Generalitat, que n'ordena la publicació al Diari Oficial de la Generalitat. A efectes de la vigència de les lleis val la data de publicació al Diari Oficial.

Article 56. Altres facultats del Parlament

També correspon al Parlament:

1. Designar els senadors i les senadores que representen la Generalitat al Senat, a través del procediment que ha d'establir una llei del Parlament, que asseguri la proporcionalitat adequada.

2. Elaborar proposicions de llei per presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats.

3. Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció d'un projecte de llei.
4. Interposar recurs d'inconstitucionalitat contra lleis i disposicions normatives amb força de llei i personar-se davant el Tribunal Constitucional en els conflictes de competència amb l'Estat o amb una comunitat autonòmica.

Article 57. Del Síndic de Greuges

El Parlament ha de nomenar el Síndic de Greuges per a la defensa dels drets fonamentals i les llibertats públiques de la ciutadania, per supervisar amb aquesta finalitat els actes de les Administracions públiques, i donar-ne compte al Parlament.

Una llei del Parlament ha de determinar els termes del seu nomenament i establir-ne l'organització, el funcionament i la durada del mandat.

Capítol segon. DE LA PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT

Article 58. De la Presidència de la Generalitat

1. La Presidència de la Generalitat és elegida de forma directa per la ciutadania per un període de cinc anys en la forma que una llei determini. Aquesta llei ha de ser aprovada per majoria de dos terços del Parlament.

La Presidència de la Generalitat només pot ser reelegida un sol cop en la mateixa persona.

2. La Presidència de la Generalitat ocupa la més alta representació institucional de la Generalitat i, en absència del cap de l'Estat espanyol, la del Regne d'Espanya a l'interior de Catalunya.

3. La llei a què fa referència l'apartat primer ha de regular el seu estatut jurídic i fixar les seves atribucions, de caràcter únicament representatiu, que abasten en tot cas les relacions Generalitat-Regne d'Espanya, les relacions internacionals i els vincles institucionals amb els territoris de la comunitat cultural catalana.

4. Correspon a la Presidència convocar referèndum en els casos previstos en aquest Estatut.

5. La Presidència de la Generalitat és incompatible amb l'exercici de qualsevol altra funció o activitat pública que no derivi de l'exercici del seu càrrec; també és incompatible amb qualsevol activitat professional, mercantil o industrial.

Capítol tercer. DEL GOVERN

Article 59. Del Govern

1. El Govern està integrat pel cap de Govern així com pels ministres que designi, d'entre els quals pot nomenar un o més vicepresidents o vicepresidentes, si així ho considera oportú.

2. El cap de Govern és elegit pel Parlament i nomenat per la Presidència de la Generalitat. La resta de membres del Govern són nomenats i remoguts per la Presidència de la Generalitat a proposta del cap de Govern, previ acord del Parlament. Les persones candidates a cap de Govern, que són proposats des dels grups polítics amb representació parlamentària, han d'exposar davant del Parlament les línies generals del seu programa i la composició del Govern.
3. El càrrec de cap de Govern només es pot exercir durant dos mandats consecutius de cinc anys.
4. El cap de Govern dirigeix i coordina l'acció del Govern.
5. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que estableix els objectius polítics generals i dirigeix l'Administració de la Generalitat, exercint la iniciativa legislativa, la funció executiva i la potestat reglamentària.
6. El Govern respon políticament davant el Parlament de forma solidària a través del seu cap, sense perjudici de la responsabilitat directa de cada conseller/a per la seva gestió. La cessació del cap de Govern comporta la del Govern, però aquest ha de continuar en funcions fins a la presa de possessió del nou Govern.
7. El cap de Govern pot proposar la dissolució anticipada del Parlament només en els supòsits en què no pugui governar per no disposar d'una majoria parlamentària suficient i, per raons tècniques, per no fer coincidir les eleccions amb períodes de vacances. En aquest últim cas, només es pot anticipar la dissolució del Parlament fins a un màxim de dos mesos. En qualsevol cas, cal l'acord previ del Govern, motivació per escrit i debat en sessió del Parlament especialment convocada a aquest sol efecte. La proposta de dissolució no pot presentar-se quan hi hagi en tràmit una moció de censura ni abans d'un any de l'última dissolució per aquest procediment. La dissolució del Parlament, la decreta la Presidència de la Generalitat, i el decret de dissolució fixa la data de les noves eleccions.
8. El govern pot impugnar davant el Tribunal Constitucional les disposicions i resolucions adoptades pels òrgans de l'Estat espanyol; la impugnació provoca la suspensió de la disposició o resolució recorreguda, però el Tribunal ha de ratificar-la o alçar-la en un termini no superior als cinc mesos. El Govern pot interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se per iniciativa pròpia o previ acord del Parlament davant el Tribunal Constitucional en els conflictes de competències als quals fa referència l'apartat c del número 1 de l'Article 161 de l'actual Constitució.
9. Els membres del Govern estan sotmesos al mateix règim d'incompatibilitats que la Presidència de la Generalitat. Per llei en regularà l' estatut personal.
10. La seu del govern és la ciutat de Barcelona, i els seus organismes, serveis i dependències es distribueixen pel territori català d'acord amb els principis de subsidiarietat, descentralització, desconcentració i coordinació.
11. Totes les normes i actes emanats del Govern i de l'Administració de la Generalitat que ho requereixen són publicats al Diari Oficial de la Generalitat. Aquesta publicació és suficient, a tots els efectes, per a la validesa dels actes i l'entrada en vigor de les normes corresponents.

Article 60. Del Consell Consultiu

Per llei es regula la composició i el funcionament del Consell Consultiu de la Generalitat, el qual dictamina en relació a qüestions d'índole constitucional o estatutària, en els supòsits següents:

1. Sobre l'adequació al present Estatut dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i a aprovació del Parlament, quan li ho encomanin la Mesa del Parlament o el Govern.
2. Amb caràcter previ a la interposició pel Parlament o el Govern d'un recurs d'inconstitucionalitat quan li ho encomani la Mesa del Parlament, quan li ho sol·licitin un grup parlamentari, deu membres del Parlament o el Govern.
3. Amb caràcter previ al plantejament davant el Tribunal Constitucional dels conflictes en defensa de l'autonomia local, quan li ho sol·licitin els ens locals de Catalunya en els termes establerts per la llei.
4. En el procediment establert legalment per resoldre discrepàncies sobre una llei, una disposició o un acte amb força de llei, quan li ho sol·liciti.
5. En els conflictes de competència que plantegi el Govern d'acord amb la Constitució, quan li ho encomani la Mesa del Parlament.
6. Sobre els acords o convenis que hagi de celebrar la Generalitat.
7. Sobre les propostes d'acord de traspàs de serveis i funcions corresponents a matèries de titularitat de la Generalitat.
8. En relació a les qüestions d'inconstitucionalitat plantejades pels jutges o els tribunals sobre normes de la Generalitat amb força de llei.
9. Sobre els recursos d'empara previstos per la llei.
10. Sobre les Proposicions de llei d'iniciativa legislativa popular.
11. Sobre normes amb força de llei relatives als drets individuals recollits pel present Estatut, a proposta del Síndic de Greuges.
12. Sobre les directives o altres instruments de la Unió Europea que hagin d'ésser transposats en el dret intern per part del Regne d'Espanya.

Capítol quart. DEL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA

Article 61. Del Tribunal Superior de Justícia

1. El Tribunal Superior de Justícia és l'última instància en tots els ordres jurisdiccionals de Catalunya, a excepció d'aquelles matèries que poden tenir accés al Tribunal Constitucional.
2. La Presidència del Tribunal Superior de Justícia és nomenada per la Presidència de la Generalitat a proposta del Consell Català de la Justícia, en la forma que la llei determini.

TÍTOL SISÈ.

DE LES FINANCES, L'ECONOMIA I LES EMPRESSES DE LA GENERALITAT

Article 62.

1. Catalunya disposa de la seva hisenda pròpia per a l'exercici i el finançament adequats de la Generalitat i les entitats locals.
2. Les relacions d'ordre tributari entre l'Estat espanyol i la Generalitat es regulen pel sistema de concert econòmic.
3. El sistema de concert econòmic es regeix pels principis i per les disposicions que segueixen:
 - a) Catalunya té potestat per mantenir, establir i regular el seu règim tributari propi atenent a l'estructura general impositiva de l'Estat, a les normes que per a la coordinació, l'harmonització fiscal o col·laboració amb l'Estat es continguin en el propi concert i a les que dicti el Parlament de Catalunya amb les mateixes finalitats dins el territori de Catalunya.
 - b) El Concert s'aprova per Llei
 - c) L'exacció, la gestió, amb capacitat normativa inclosa, la liquidació, la recaptació i la inspecció de tots els impostos, excepte els de duanes, que restaran reservats a l'administració de l'Estat espanyol, l'efectua la Generalitat de Catalunya dins del territori català, sense perjudici de la col·laboració de l'Estat i de la resta d'administracions catalanes.
 - d) L'aportació de Catalunya a l'Estat espanyol consisteix en un cànon global com a contribució a les càrregues estatals no assumides per la Generalitat.
 - e) Per tal d'establir aquesta aportació es crea una Comissió Mixta integrada a parts iguals per representants de la Generalitat de Catalunya i de l'Estat, la qual haurà de negociar-ne la quantia.
 - f) Aquest cànon s'aprova per llei amb la periodicitat que fixa el Concert, sense perjudici de la seva actualització anual pel procediment que s'estableix igualment en el Concert.
4. El règim de Concert s'aplica d'acord amb el principi de solidaritat a que es refereixen els articles 138 i 156 de la Constitució.

Article 63. Del patrimoni de la Generalitat

1. El patrimoni de la Generalitat estarà integrat per:
 - a) Els béns i els drets de què disposi en el moment d'aprovar-se aquest Estatut.
 - b) Els béns i els drets que l'Estat espanyol transfereixi amb les competències que assumeixi la Generalitat.
 - c) Els béns i els drets que adquireixi la Generalitat per qualsevol títol jurídic vàlid.
2. Una llei de Catalunya n'ha de regular l'administració, la defensa i la conservació.

Article 64. Dels pressupostos i la Hisenda de la Generalitat i dels ens locals

1. Dels pressupostos de la Generalitat

Els pressupostos de la Generalitat contenen tots els ingressos i despeses de l'activitat de la Generalitat de Catalunya. Correspon al Govern l'elaboració i aplicació del pressupost de la Generalitat, i al Parlament l'examen, l'esmena, l'aprovació i el control.

2. De la Hisenda de la Generalitat

2.1. La Hisenda de la Generalitat es constitueix amb:

- a) Els rendiments dels impostos que la Generalitat estableixi.
- b) Els rendiments dels impostos cedits per l'Estat i les participacions en el conjunt d'ingressos estatals en el marc del que s'estableix en l'article 63 d'aquesta Llei.
- c) El rendiment de les seves pròpies taxes per a aprofitaments especials i per la prestació de serveis directes de la Generalitat, siguin de pròpia creació o com a conseqüència de traspassos de serveis estatals.
- d) Les contribucions especials que estableixi la Generalitat en l'exercici de les seves competències.
- e) Si s'escau, els ingressos procedents del Fons de Compensació Interterritorial.
- f) Altres assignacions a càrrec dels Pressupostos Generals de l'Estat.
- g) L'emissió de deute i el recurs al crèdit.
- h) Els rendiments del patrimoni de la Generalitat.
- i) Els ingressos de dret privat; llegats i donacions, subvencions.
- j) Les multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.

2.2. Correspon exclusivament al Parlament la potestat pròpia de la Generalitat d'establir i exigir els impostos, taxes i contribucions especials, així com la fixació de recàrrecs.

3. De la tutela financera dels ens locals

3.1. Correspon a la Generalitat el desplegament de la legislació sobre les hisendes dels ens locals respectant l'autonomia que els reconeixen els articles 140 i 142 de la Constitució i d'acord amb l'article 8 d'aquest Estatut.

3.2. És competència dels ens locals de Catalunya la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció dels tributs propis que els atribueixin les lleis, sense perjudici de la delegació que puguin atorgar per a aquestes facultats en favor de la Generalitat.

S'ha d'establir per llei el sistema de col·laboració dels ens locals, de la Generalitat i de l'Estat per a la gestió, la liquidació, la recaptació i la inspecció dels tributs que es determinin. Els ingressos dels ens locals de Catalunya consistents en participacions en ingressos estatals i en subvencions incondicionades es perceben a través de la Generalitat, que els distribueix d'acord amb els criteris legals aplicables.

Article 65. De l'emissió de deute públic

1. La Generalitat de Catalunya està facultada, mitjançant acord del Parlament de Catalunya, per emetre deute públic per finançar les despeses d'inversió.

2. El volum i les característiques de les emissions s'estableixen d'acord amb l'ordenació general de la política creditícia i en coordinació amb la de l'Estat espanyol.
3. Els títols emesos són considerats a tots els efectes com a fons públics.

Article 66

La Generalitat pot constituir empreses públiques com a mitjà d'execució de les funcions que siguin de la seva competència, segons allò que estableix el present Estatut.

Article 67. De la Sindicatura de Comptes

La Sindicatura de Comptes de Catalunya fiscalitza la gestió pressupostària tant de la Generalitat com de les entitats locals de Catalunya. Una llei n'ha de fixar l'organització i el funcionament. En tot cas, la Sindicatura ha de rendir comptes anualment de la seva funció davant el Parlament.

TÍTOL SETÈ.

DE LA REFORMA DE L'ESTATUT

Article 68. Reforma del present Estatut

Els projectes de reforma estatutària han d'ésser aprovats per la majoria absoluta dels membres del Parlament. La iniciativa de la reforma correspon al Parlament o al Govern, d'acord amb el present Estatut i amb el Reglament del Parlament de Catalunya.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

En aplicació al principi de solidaritat recollit en l'apartat 4 de l'article 63, la Generalitat ha de participar en un fons de cooperació d'àmbit estatal espanyol que mai podrà excedir el 2'5% del Producte Interior Brut català, durant un període transitori no superior a deu anys, per negociar amb el govern espanyol, i destinat al cofinançament de projectes de desenvolupament dels territoris més desfavorits.

Segona

Per donar compliment a la voluntat del poble de Catalunya en aprovar aquest Estatut i per a l'efectivitat de les disposicions que hi són contingudes, s'obre un període transitori de quatre anys per a la transferència dels serveis de titularitat estatal espanyola que, per causa de la seva entrada en vigor, hagin de passar a ser competència de la Generalitat de Catalunya.

En cas que per part de l'Estat espanyol no es respecti aquest termini, les institucions catalanes estan legitimades per acudir al Tribunal Constitucional i a les instàncies polítiques i judicials internacionals per fer respectar la sobirania del poble català.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogat l'Estatut d'Autonomia de Catalunya aprovat per Llei Orgànica 4/1979, de 18 de desembre.

DISPOSICIÓ FINAL

El present Estatut Nacional de Catalunya entra en vigor l'endemà d'haver estat publicat en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.